

Консультация для воспитателей на тему:

«Игры и упражнения для закрепления знаний по татарскому языку
в рамках УМК»

Дидактик уен. "Бу кем?" (I вариант)

Лексика: эти, эни, кыз, малай, эби, бабай

Уен эчтәлеге: Өй рәсеме. Өй тирәсендә гаилә әгъзалары рәсемнәре (комплекттагы күрсәтмә рәсемнәр). Тәрбияче рәсемнәргә күрсәтеп сорый: Бу кем? ("Эни" ...).

Дидактик уен "Кем юк?" (II вариант)

Лексика: эти, эни, кыз, малай, эби, бабай

Уен эчтәлеге: Уен шул ук рәсемнәр кулланып үткәрелә. Тәрбияче бер рәсемне алып куя. Баладан сорый: "Кем юк?" ("Эби" ...)

Уенны интерактив тактада, проекцион техника экранында, бала белән бала арасында диалог формасында да үткәрергә була.

Дидактик уен "Кәрсиндә нәрсә бар?"

Лексика: ипи, алма, сөт, чәй

Уен эчтәлеге: Мияу кәрсин белән ашамлыклар алып килгән. Мияу ашамлык муляжларына күрсәтә, исемен сорый: "Бу нәрсә?" ("Алма" ...)

Дидактик уен "Нәрсә юк?"

Лексика: ипи, алма, сөт, чәй

Уен эчтәлеге: Мияу бер ашамлык муляжын яшереп куя: "Нәрсә юк?". Бала нәрсә юклығын әйтергә тиеш. ("Алма"...) Уенны рәсемнәр кулланып та үткәрәп була.

Дидактик уен "Мин әйтәм, син күрсәт һәм әйт"

Лексика: эти, эни, кыз, малай, эби, бабай, куян, аю, туп, машина, курчак, эт, песи, ипи, алма, сөт, чәй).

Уен эчтәлеге: Балага уенчык яисә уенчык рәсемнәре бирелә. Бала, тәрбияче әйткән уенчыкны яисә уенчык рәсемен табып күрсәтергә һәм исемен кабатлап әйтергә тиеш.

Дидактик уен "Исемен әйтсәң бирәм"

(Лексика: эти, эни, кыз, малай, эби, бабай, куян, аю, туп, машина, курчак, эт, песи, ипи, алма, сөт, чәй).

Уен эчтәлеге: Өстәлдә уенчыклар яисә рәсемнәр. Тәрбияче балага уенчыкны (рәсемне) күрсәтә, сорый: "Бу нәрсә?" - "Алма"... ; "Бу кем?" - "Эти"... Бала дәрәс жавап бирсә, ана уенчыклар, яисә таратма рәсемнәр бирелә.

Дидактик уен "Серле янчык"

Лексика: куян, аю, туп, машина, курчак, эт, песи)

Уен эчтәлеге: Балага уенчыклар күрсәтелә, исеменән әйтеп янчыкка салына. Бала янчыктагы уенчыкны капшап исемен әйтә, алып күрсәтә.

8. Дидактик уен "Әйе-юк"

Сүзнең дәрәс үзләштерелүен тикшерү йөзеннән (аңлап яки аңламыйча әйтү) төрле вариантта сораулар бирелә: "Бу нәрсә?" - "Аю"...; "Бу аю?" - "Әйе, аю"...; "Бу куян?" - "Юк, песи"...

Ситуатив күнегүлөр.

а) “Куян аюга кунакка килэ”. Ул ишектэн кергэндэ аюга нәрсә әйтә? (Ничек исәнләшә?) - "Исэнме аю".

б) “Куян аюда кунакта булды”. Ишектән чыгып киткэндэ куян аю белән ничек сабуллаша? (Нәрсә әйтә?) - "Сау бул, аю".

в) “Акбайга (“Мияуга”, “Курчакка”, “Дустына”) уенчык бүләк ит”.

Уен ситуациясе “Кунак сыйлау”.

Акбайда (Мияуда) кунакта.

Уен эчтәлеге: Тәрбияче Акбай (Мияу) ролендә. Ул баланы, ашамлык, жиләк-жимеш (алма, груша, банан һ.б.) муляжлары белән "сыйлый". Тәрбияче баланың "рәхмәт" әйтә белүен билгели.

Уен ситуациясе “Дустыңны сыйла”.

Балаларны парлаштырып бер-берсе белән исәнләшеп, хәлләрен сорап, сыйларга тәкъдим итү. Рәхмәт әйтә белүләрен билгеләү.

- 1. Сүзле уен “Шаян уенчыклар”.*** (Уен баланың боерыкларны аңлы рәвештә үтәвен тикшерү өчен бирелә.

Уенның эчтәлеге: Тәрбияче уенчыкка боерык бирә, мәсәлән: Утыр! Ә уенчык “ашый” башлый. Бала боерыкны дәрәс итеп үтәп күрсәтә).

Дидактик уен "Уенчык нинди?"

Лексика: зур, кечкенә, чиста, пычрак, әйбәт, матур).

Уен эчтәлеге: Уенчыклар күрсәтелә. Тәрбияченең "Нинди?" соравына бала уенчыкны сыйфат билгесе белән атарга тиеш.

-Нинди курчак? - Зур (кечкенә, чиста, пычрак, әйбәт, матур) курчак.

Эш дәфтәрендәге 11 нче биремне кулланып була

Дидактик уен "Туп, күрсәт һәм әйт"

Лексика: чиста, пычрак.

Уен эчтәлеге: Комплекттагы күрсәтмә рәсемнәр кулланып үткәрелә. Тәрбияче әйткән рәсемне бала табып күрсәтә, әйтә. ("Чиста туп", "Пычрак аю"...).

Эш дәфтәрендәге 13 нче биремне кулланып була.

Дидактик уен "Курчакка бүләк"

Лексика: зур, кечкенә.

Уен эчтәлеге: Тәрбияче зур курчакка - зур туп, кечкенә курчакка- кечкенә туп бүләк итәргә куша. "Мә, зур туп", "Мә, кечкенә туп".

Дидактик уен "Дөрәс сана"

Санау күнекмәләрен билгеләү (1-5 кадәр). Тәрбияче уенчыклар, муляжлар санарга тәкъдим итә. Төркемдәге балаларны да санарга була. "Ничә малай?", "Ничә кыз?".

Дидактик уен "Ничэ?"

Санау күнекмэлэрен тикшерү өчен шулай ук, укыту методик комплектындагы күрсәтмә рәсемнәрне дә кулланып була.

- Ничэ туп?
- Биш туп.

Сюжетлы-рольле уен: "Сыйлыйм"

Лексика: тәмле

- Оля, мә ипи, аша. Ипи тәмле(ме)?
  - Әйе, ипи тәмле.
-

Уен ситуациясе "Әйдәгез танышабыз"

Уен эчтәлеген: "Син кем?" соравына аңлап жавап бирүе билгеләнә.

К нам пришла новая кукла, она хочет с вами познакомиться:

- Исәнмесез. Мин Алсу. Син кем? - Мин Оля (Коля).
- Мин Алсу, мин кыз. Син кыз? - Юк, мин малай (әйе, мин кыз).

Уен ситуациясе "Кунак қаршылайбыз "

а) Тәрбияче: К нам идут гости.

Спроси. "Кто там?". "Кем анда?"- Мин әби (бабай).

Позови бабушку (дедушку). -Әби (бабай) кил монда.

Поздоровайся с бабушкой (дедушкой) - Исәнме,әби (бабай).

Спроси у бабушки (дедушки) "Как дела?"- Әби (бабай) хәлләр ничек?- Әйбәт, рәхмәт.

Предложи бабушке (дедушке) сесть. - Әби (бабай) утыр.

Предложи бабушке (дедушке) пить чай. - Мә, чәй, эч.

Скажи: "До свидания!" Сау бул, эби! (бабай).

б) Балага "кунак" белән исәнләшергә, хәлен сорарга, чакырып утыртырга, сыйларга ("аша, эч") һәм сабуллашырга тәкъдим ителә.

Эш дәфтәрендәге 3 нче биремне кулланып була.

Уен ситуациясе "Кунакларны сыйла".

Угости Акбай хлебом, Мияу молоком.

-Мә, Акбай ипи, аша. - Рәхмәт.

-Мә, Мияу сөт, эч. - Рәхмәт.

Эш дәфтәрендәге 16 нчы биремне кулланып була.

Уен ситуациясе "Бер - береңне сыйла".

(Ашамлык муляжлары кулланып)

"Угости яблоком". - Мә, алма, аша.- Рәхмәт.

"Спроси, яблоко вкусное?" - Алма тәмле?- Әйе, тәмле.

Эш дәфтәрендәге 6 нчы биремне кулланып була.

Уен ситуациясе "Уенчыклар илендә"

Ты пришел в магазин игрушек. Попроси игрушку, которая тебе нравится.

-Куян бир (әле).- Рәхмәт.

Предложи поиграть с игрушкой. - Мә, туп, уйна. - Рәхмәт.

Позови друга, предложи помыть игрушку. -Коля, кил монда.- Мә, туп, ю.

Поменяйтесь игрушками. Попроси у друга игрушку, предложи ему свою .

- Коля, туп бир - Мә, туп.

- Рэхмэт.

Дидактик уен “Бу нэрсэ?”

Лексика: аш, ботка, кашык, тэлинкэ, чынаяк).

Уен эчтэлегэ: Тэрбияче рэсемнэргэ күрсөтөп сорый: - Бу нэрсэ? – Аш (Бу аш).

Дидактик уен “Кэрзиндэ нэрсэ бар?”

Лексика: кишер, суган, бэрэңгэ, кыяр, кэбестэ, алма.

Уен эчтэлегэ: Куян кэрзин белэн яшелчэлэр һәм жилэк-жимеш алып килгэн. Куян сорый: - Нэрсэ бар? – Кэбестэ.

Дидактик уен “Нэрсэ юк?”

Лексика: кишер, суган, бэрэңгэ, кыяр, кэбестэ, алма.

Куян бер яшелчэ муляжын яшереп куя. Бала нэрсэ юклығын айтергэ тиеш.
- Нэрсэ юк? – Кишер юк. Уенны рэсемнэр кулланып та үткэрергэ була.

Дидактик уен “Дөрөсен айт”

Лексика: күлмэк, чалбар, сарафан, өстэл, урындык, карават).

Уен эчтэлегэ: Балага рэсемнэр бирелэ. Бала рэсемнэрне атый һәм күрсэтэ.

Ситуатив күнегүлэр

(уртанчылар төркемендәге ягымлы сүзлэр бүлеген кара):

Поздоровайся с Акбаем.

Спроси как дела у Акбая.

Скажи спасибо Акбаю.

Попрощайся с Акбаем.

Поздоровайся с воспитателем, Мияу и Акбай.

Попрощайся с воспитателем, Мияу и Акбай.

Сюжетлы-рольле уен “Кибет”

Лексика: Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә?.

Балаларга рус телендә кибет уены үткөрү аңлатыла. Өч төп сорауны куя белүләре тикшерелә. Уен яшелчә, киёмнәр, савыт-саба, өй жиһазлары рәсемнәре кулланып үткөрелә.

Дидактик уен “Нинди?”.

Лексика: нинди? кызыл, сары, яшел, зәңгәр.

Тикшерүдә сорауларны аерым кулланып та үткәргә була.

Әйберләргә билгесен ачыклау өчен бирелә торган сорауга аңлап җавап бирү һәм ул сорауларны үзлектән куя белү.

Дидактик уен “Ничә?”.

Санау күнекмәләрен билгеләү (1- 10 кадәр).

Дидактик уен “Дөрөс сана”.

Тәрбияче уенчыклар, муляжлар, укыту методик комплектындагы күрсәтмә рәсемнәрне санарга тәкъдим итә. Балалар бер-берсенә “Ничә...?” соравын куялар һәм җавап бирәләр. Шулай ук, сорауны тәрбияче үзе дә бирә ала. “Ничә...?”.

Уен ситуациясе “Әйдәгез танышабыз”.

“Син кем?” соравына аңлап җавап бирүләре билгеләнә.

К вам пришла новая кукла, она хочет с вами познакомиться:

- Исәнмесез. Мин Алсу. Син кем? - Мин Оля яки Коля.
- Мин Алсу, мин кыз. Син кыз? - Юк, мин малай.

Уен ситуациясе “Кунак қаршылыыбыз”.

К нам идут гости. Спроси. “Кто там?”. - Кем анда? - Мин Акбай.

Позови Акбая. - Акбай, кил монда.

У Акбая сегодня день рождения. Подари свою игрушку:

- Акбай, мә кызыл туп. - Рәхмәт.

Угости гостей супом или кашей. - Мә, аш (ботка) (аша).

Что бы съестть угощение попроси ложку.

- Кашык бир. - Нинди кашык?

- Зур, матур, зәңгәр кашык. - Рәхмәт.

Уен ситуациясе “Кибеттә”.

Бала белән бала аралашуы тикшерелә.

- Исәнме! – Исәнме!

- Хәлләр ничек? - Әйбәт, рәхмәт.

- Хәлләр ничек? - Әйбәт, рәхмәт.

- Аю бир (әле). - Нинди аю?

- Зур аю, чиста аю, матур аю.

- Ничә? - Ике аю.

- Мә, ике аю. - Рәхмәт.

- Сау бул. - Сау бул.

Дидактик уен “Бу нэрсэ?”

Лексика: тычкан, бүре, төлке, керпе, тавык, этэч, үрдэк.

Уен эчтэлегэ: Тэрбияче рәсемнэргә күрсәтеп сорый:

- Бу нэрсэ? – Бүре (Бу бүре).

Дидактик уен “Портфельдә нэрсэ бар?”

Лексика: китап, дэфтәр, рәсем, карандаш һ.б.

Уен эчтэлегэ: Тэрбияче портфельдән рәсемнәр яки предмет алып күрсәтә, исемен сорый: - Портфельдә нэрсэ бар?- Дэфтәр бар.

Дидактик уен “Портфельдә нэрсэ юк?”

Лексика: китап, дэфтәр, рәсем, карандаш һ.б.

Уен эчтэлегэ: Бала нэрсэ юклығын әйтергә тиеш. Уенны рәсемнәр кулланып та үткәрергә була.

Дидактик уен “Дөрөсен әйт”

Лексика: чәк- чәк, өчпочмак, бәрәңге, аш, ботка.

Уен эчтэлегэ: Балага рәсемнәр бирелә. Бала рәсемнәрне атый.

Дидактик уен: “Командир”

Лексика: кил, утыр, сикер, ю, аша, эч, уйна, ки, сал, йөгөр, бие, жырла, йокла).

Уен эчтэлегэ: Бер бала икенче балага боерык бирә.

Мәсәлән:

-Коля, сикер! (Коля сикереп күрсәтә).

-Коля, син нишлисең?(Колядан сорый) – Мин сикерэм.

-Коля нишли?(Башка баладан сорый) –Коля сикерэ.

Уен ситуациясе “Әйдәгез танышабыз”

- Исәнмесез. Син кем? - (Мин Оля яки Коля).

- Мин кыз. Син кыз? - (Юк, мин малай).

- Сиңа ничә яшь?- (6 (7) яшь).

-

Уен ситуациясе “Телефоннан сөйләшү”.

- Исәнме. Хәлләр ничек?

- Әйбәт.

- Нишлисең?

- Мин уйным. Син нишлисең?

- Мин ашыйм (биим, утырам, сикерэм, эчәм, уйным, йөгерәм, жырлым, йоклым, барам, шуам, рәсем ясыйм, укыйм).

- Нәрсә?

- Алма ашыйм.

- Алма тәмле(ме)?

- Әйе, алма тәмле.

- Сау бул.

Уен ситуациясе “Кая барасың?”

Лексика: мәктәп, кафе, цирк һ.б.

- Исәнме! Хәлләр ничек?

- Әйбәт, рәхмәт.

- Кая барасың?

- Кафега барам.

- Кафеда нәрсә бар?

- (ашамлыклар атарга мөмкин)

- Саша нишли?

- Саша бәрәңге ашый.

Ситуатив күнөгү.

Спроси: что ты делаешь?

- Син нишлисең?

- Мин ашыйм (биим, утырам, сикерэм, эчэм, уйныйм, йөгерэм, жырлыйм, йоклыйм, барам, шуам, рәсем ясым, укыйм)